

Największe wyzwania w diagnostyce zaburzeń lipidowych. Cholesterol LDL oznaczany bezpośrednio, czy wyliczany ze wzoru Friedewalna, na czczo czy nie?

Bogdan Solnica

Katedra Biochemii Klinicznej

Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum

Kraków

Estimation of the Concentration of Low-Density Lipoprotein Cholesterol in Plasma, Without Use of the Preparative Ultracentrifuge

William T. Friedewald, Robert I. Levy, and Donald S. Fredrickson

$$\text{LDL-C} = \text{TC} - \text{HDL-C} - \text{TG}/5 \quad (\text{mg/dl})$$

$$\text{LDL-C} = \text{TC} - \text{HDL-C} - \text{TG}/2,2 \quad (\text{mmol/l})$$

VLDL-C

Wzór Friedewalda - założenia

- **Wszystkie triglicerydy** w próbce surowicy/osocza zawarte w **VLDL** → brak chylomikronów, remnantów chylomikronów, remnantów VLDL; stężenie TG <400 mg/dl
- Stosunek wagowy cholesterol:triglicerydy w VLDL **1:5**

Wzór Friedewalda - ograniczenia

- Chylomikronemia – popokarmowa, w dyslipidemiach
- Zmiany składu VLDL (stosunku C: TG)
  - ✓ hyperlipoproteinemia typu III
  - ✓ cukrzyca
  - ✓ choroby wątroby
  - ✓ zespół nerczycowy

Wzór Friedewalda – wpływ posiłku

Pobranie próbki krwi 3, 6 i 9 godz. po posiłku powoduje zmniejszenie wyliczonego stężenia LDL-C odpowiednio **o 22-37%, 15% i 8%**

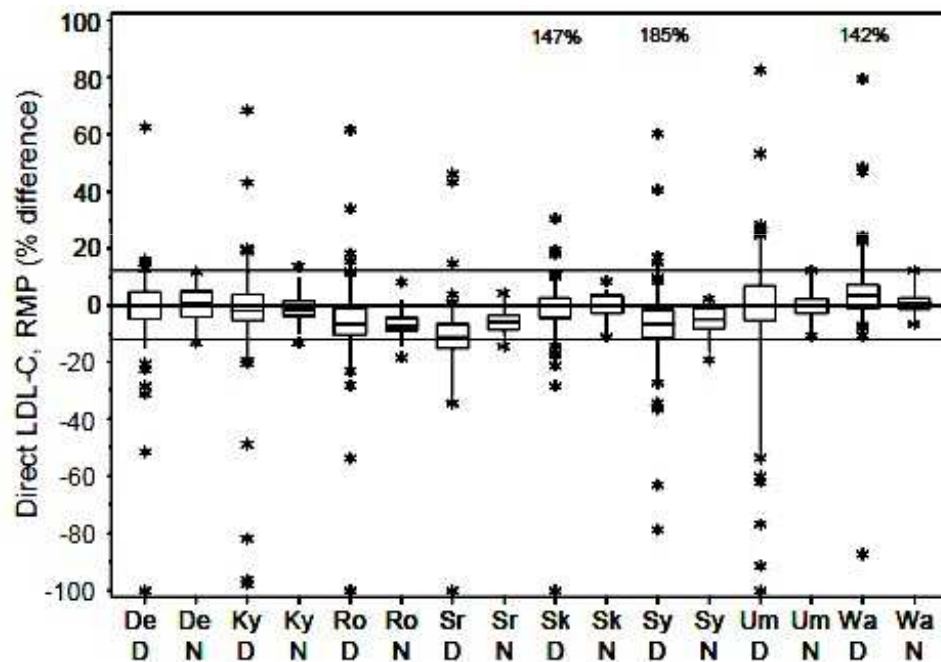
Przy stosowaniu wzoru Friedewalda próbki krwi na oznaczenie TC, HDL-C i TG należy pobierać **na czczo**, optymalnie **12 godz.** po ostatnim posiłku

Bezpośrednie metody oznaczania LDL-C

- **1. generacja** – wytrącanie LDL, pośrednie lub bezpośrednie oznaczania LDL-C_{prec}
- **2. generacja** – immunoseparacja (przeciwciała anty-apoA1, anty-apoE), separacja magnetyczna

- **3. generacja** – metody homogenne, odczynniki blokujące, solubilizujące poszczególne klasy Lp → udostępnienie LDL-C enzymom; automatyczne analizatory

Zgodność homogennych metod oznaczania LDL-C z ultrawirowaniem

Błąd (bias) w grupie osób zdrowych: **od -6,8% do 1,1%**;
w grupie osób chorych (dyslipidemie, ch.s-n): **od -11,8% do 4,1%**. 5 z 8 metod spełniało kryteria dokładności rekomendowane przez NCEP.

Homogenne metody oznaczania LDL-C

- Automatyzacja → poprawa precyzji oznaczania
- Zadawalająca dokładność oznaczeń
- Mniejsza podatność na interferencje składników pokarmowych → możliwość oznaczania LDL-C po posiłku

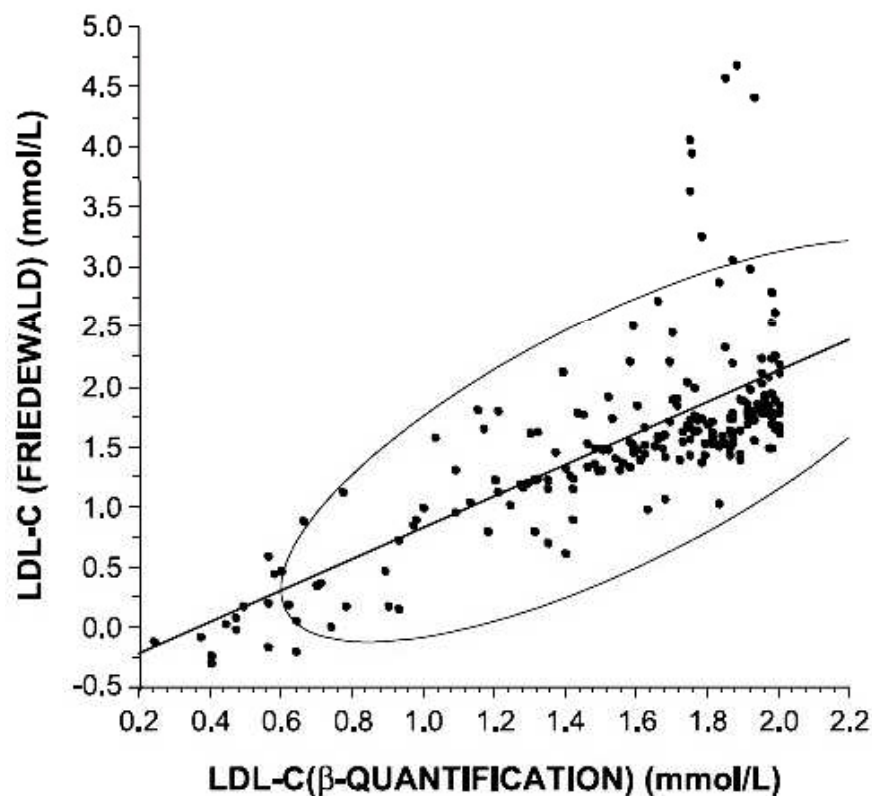

LDL-C – wyliczać czy oznaczać?

- ✓ Zgodność analityczna; podatność na interferencje
- ✓ Wartość prognostyczna
- ✓ Analiza ekonomiczna

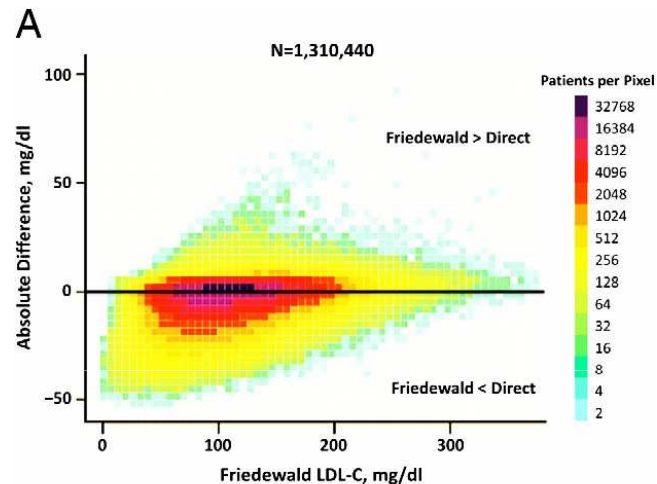
Stężenie LDL-C ze wzoru Friedewalda i oznaczone metodą ultrawiwiania

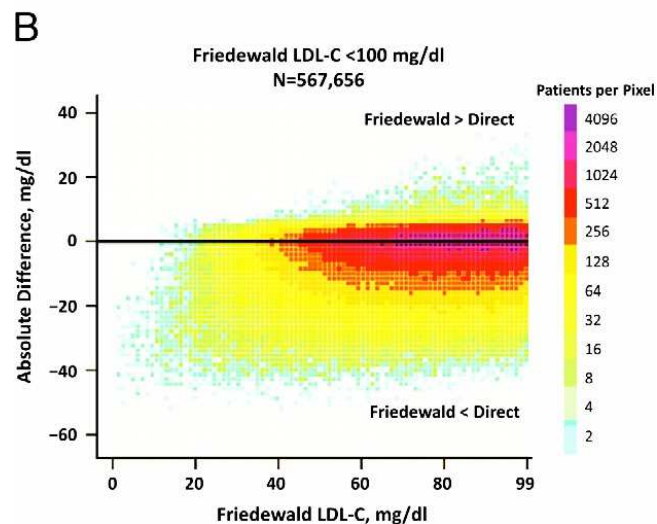
LDL-C $\leq 2,0$ mmol/l; n=198, R=0,73
)P <0,0001)

LDL-C oznaczono u
~9500 osób; wyniki
korelowały ze sobą, w
tym w zakresie LDL-C
 ≤ 2 mmol/l (błąd: -0,07
mmol/l).

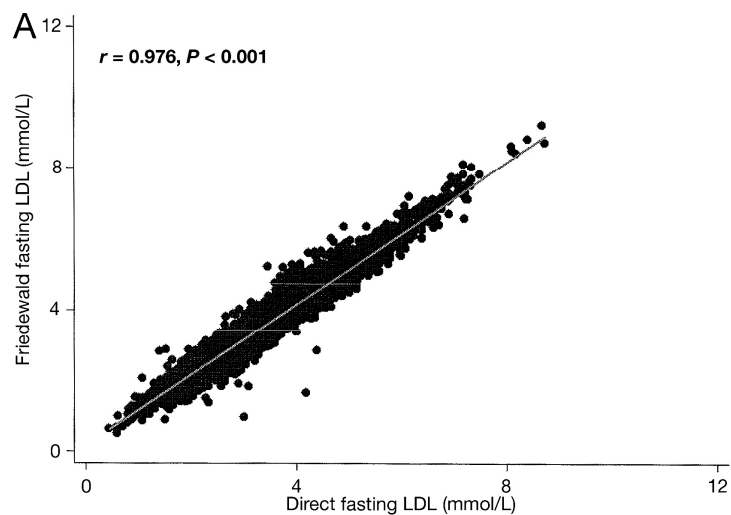
Porównanie wzoru Friedewalda z bezpośrednią metodą oznaczania LDL-C

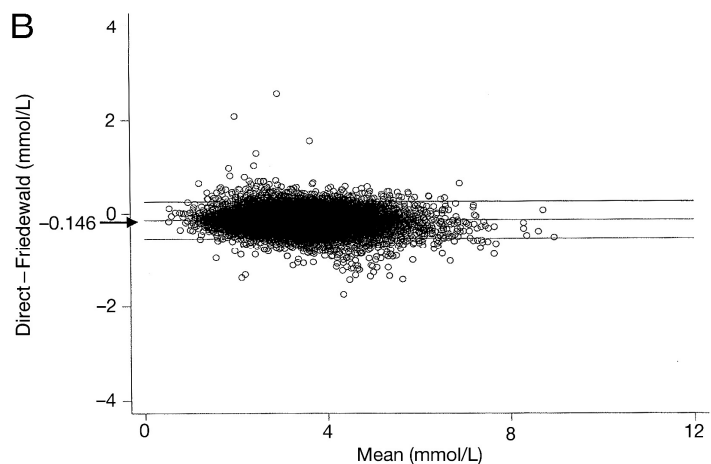
Wzór Friedewalda vs. ultrawiarowanie u ~1,3 mln osób ze stężeniem TG <400 mg/dl → wzór Friedewalda zaniża stężenie LDL-C w zakresie <100 mg/dl, szczególnie przy stężeniu TG ≥150 mg/dl

Stężenie LDL-C wyliczone ze wzoru Friedewalda i oznaczane metodą homogenną

Women's Health Study
N = 27331; TG $\leq$ 4,5 mmol/l
(400 mg/dl)

Stężenie LDL-C ze wzoru Friedewalda i oznaczane metodą homogeną – wartość prognostyczna

LDL-C na czczo	Wzrost o (1-SD)	Hazard względny
Metoda homogenna	0,88 mmol/l (34,1 mg/dl)	1,23 (95% CI: 1,15–1,32)
Wzór Friedewalda	0,90 mmol/l (34,9 mg/dl)	1,22 (95% CI 1,14 –1,30)

Women's Health Study – ocena ryzyka wystąpienia chorób sercowo-naczyniowych, N = 27331, obserwacja 11 lat. **Nie stwierdzono związku pomiędzy stężeniem LDL-C oznaczonym nie na czczo a ryzykiem sercowo-naczyniowym.**

LDL-C – wyliczać czy
oznaczать?

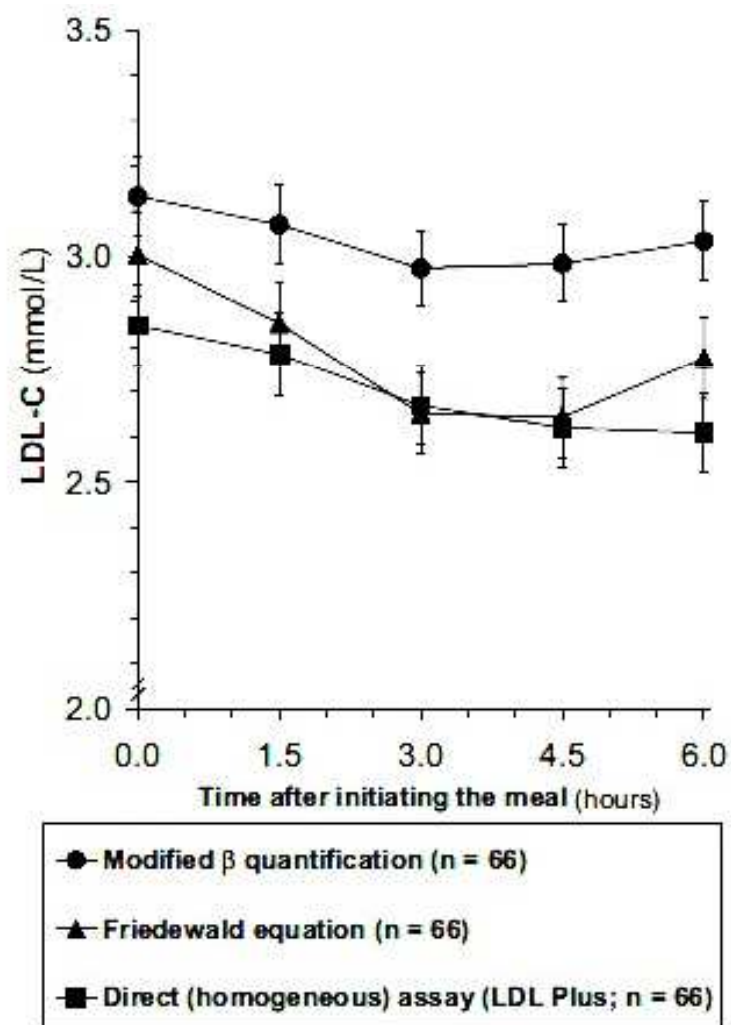
Raczej wyliczać;
oznaczать, gdy wyliczanie nie
jest możliwe

LDL-C – na czczo czy nie?

- ✓ Zgodność analityczna
- ✓ Wartość prognostyczna
- ✓ Wpływ na dostępność badania, *compliance* i in

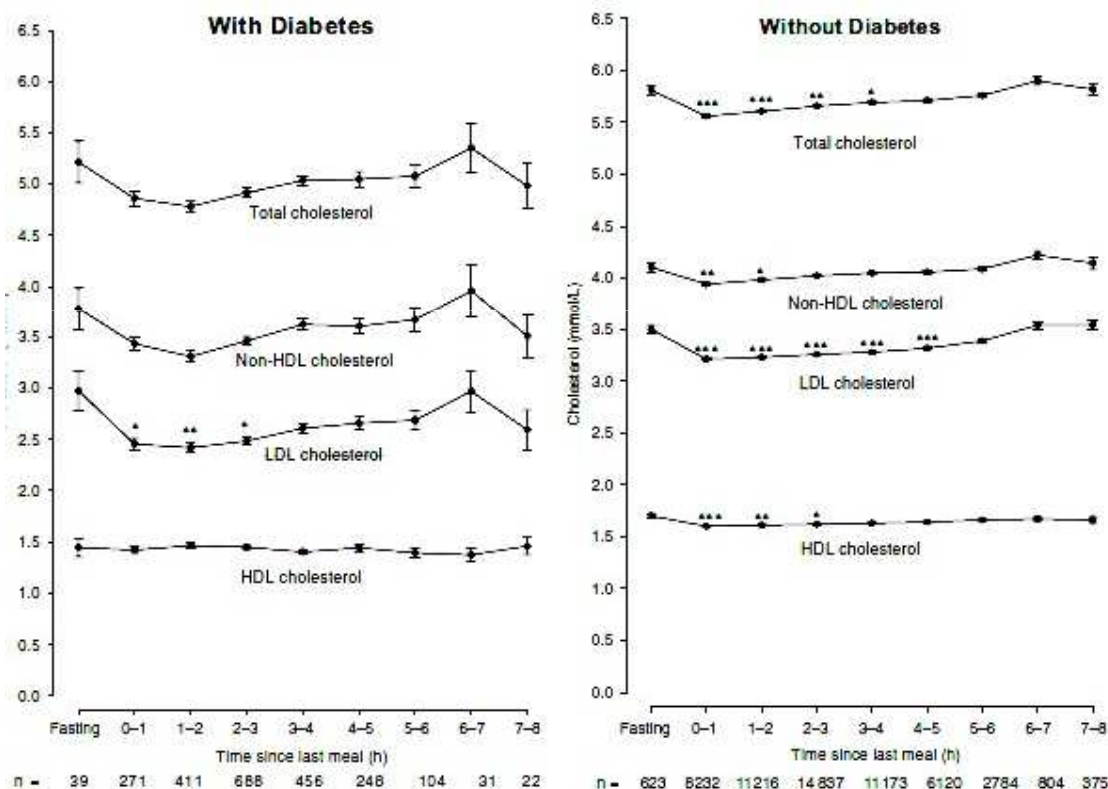
Zgodność stężenia LDL-C na czczo i po posiłku u chorych na T2DM

Różnice w stężeniu LDL-C na czczo i po posiłku sięgały 34 mg/dl (0,9 mmol/l), co może mieć znaczenie kliniczne i **wskazuje na potrzebę oznaczania LDL-C na czczo**

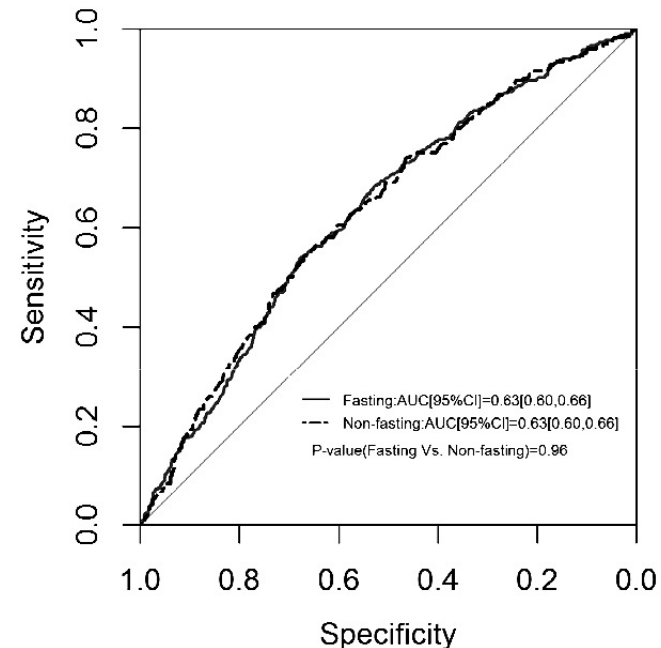
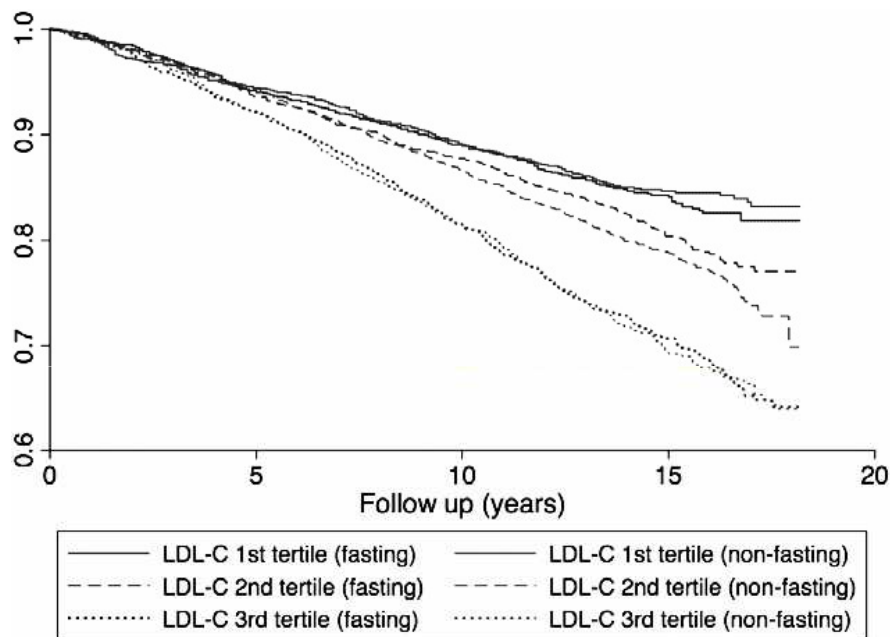

Stężenie LDL-C na czczo i po posiłku – *Copenhagen General Population Study*

Oznaczenia lipidów na czczo i po posiłku sykonano u ~58000 osób, w tym u ~2300 chorych na cukrzycę; LDL-C wyliczano ze wzoru Friedewalda, w próbkach z TG >4,2 mmol/l/l oznaczano metodą bezpośrednią → **stwierdzo znamienny spadek stężenia LDL-C po posiłku (przypisany efektowi rozcieńczenia)**

LDL-C na czczo i nie na czczo jako predyktor umieralności – NHANES-III

Próba ~16000 osób, obserwacja 14 lat; LDL-C na czczo (~10000) i nie na czczo (~6000) wyliczany ze wzoru Friedewalda
→ **wartość prognostyczna stężenia LDL-C na czczo i nie na czczo jest podobna.**

LDL-C – na czczo czy nie?

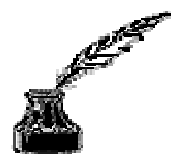

Raczej nie na czczo, ale...

- ✓ oznaczanie LDL-C metodami bezpośrednimi
- ✓ weryfikacja pożądaných stężeń LDL-C

**Dziękuję
Państwu za
uwagę!**

mbsolnic@cyf-kr.edu.pl